

Euroopan
komissio

Uusi alku työmarkkinaosapuolten vuoropuhelulle

Sosiaalinen
Eurooppa

Uusi alku työmarkkinaosapuolten vuoropuhelulle

Euroopan komissio

Työllisyys-, sosiaali- ja osallisuusasioiden pääosasto

Yksikkö A2

Käsikirjoitus valmistunut elokuussa 2016

Euroopan komissio tai kukaan komission nimissä toimiva henkilö ei ole vastuussa tämän julkaisun sisältämien tietojen mahdollisesta käytöstä.

Julkaisun linkit olivat oikein käsikirjoituksen valmistuessa.

© Kannen kuva: Euroopan unioni

Muiden kuin Euroopan unionin tekijänoikeuksin suojattujen valokuvien käytön tai jäljentämisen osalta lupaa on anottava suoraan tekijänoikeuksien omistajilta.

***Europe Direct -palvelu auttaa sinua löytämään
vastaukset EU:hun liittyviin kysymyksiisi.***

Yhteinen maksuton palvelunumero (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Saat pyytämäsi tiedot maksutta. Myös useimmat puhelut ovat maksuttomia, joskin jotkin operaattorit, puhelinkioskit tai hotellit voivat periä puheluista maksun.

Suuri määrä muuta tietoa Euroopan unionista on käytettävissä internetissä Europa-palvelimen kautta (<http://europa.eu>).

Luxemburg: Euroopan unionin julkaisutoimisto, 2016

ISBN 978-92-79-60867-4 - doi:10.2767/68090 (print)

ISBN 978-92-79-60835-3 - doi:10.2767/400820 (PDF)

© Euroopan unioni, 2016

Tekstin jäljentäminen on sallittua, kunhan lähde mainitaan.

Printed in Belgium

PAINETTU KLOORIVALKAISEMATTOMALLE PAPERILLE (ECF)

Eurooppalaisen työmarkkinavuoropuhelun ymmärtäminen

Työmarkkinaosapuolten vuoropuhelulla tarkoitetaan työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen sekä muiden työmarkkinaosapuolten välisiä keskusteluja, kuulemisia, neuvotteluja ja yhteisiä toimia. Työmarkkinavuoropuhelu pitää sisällään monenlaisia työmarkkinoihin ja työhön liittyviä kysymyksiä, ja siihen osallistuvat toisinaan myös viranomaiset. EU:n tasolla käytävän työmarkkinavuoropuhelun käynnisti komission puheenjohtaja Delors Val Duchessessa vuonna 1985.

Euroopan sosiaalisen mallin olennaisena osana on kehittää ja vaalia työmarkkinavuoropuhelua, joka edistää ratkaisevalla tavalla kilpailukykyä ja oikeudenmukaisuutta sekä lisää vaurautta ja sosiaalista hyvinvointia. Työmarkkinaosapuolten eurooppalainen vuoropuhelu täydentää kansallisella tasolla käytävää vuoropuhelua.

VUOROPUHELUN TASOT

MONIALAINEN VUOROPUHELU

Se kattaa koko talouden.

ALAKOHTAINEN VUOROPUHELU

Siihen osallistuvat työnantajat ja työntekijät yli 40 elinkeinoalalta.

VUOROPUHELUTYYPIT

KAHDENVÄLINEN VUOROPUHELU

EU:n työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen välinen vuoropuhelu

KOLMENVÄLINEN VUOROPUHELU

Työnantajajärjestöjen, ammattiliittojen ja EU:n toimielinten (Euroopan komission, Eurooppa-neuvoston ja Euroopan unionin neuvoston) välinen vuorovaikutus

VUOROPUHELUN TAVAT

ITSENÄINEN VUOROPUHELU

Kaikenlaiset yhteiset toimet, jotka perustuvat työmarkkinaosapuolten työohjelmiin

PERUSTAMISSOPIMUKSEEN PERUSTUVA VUOROPUHELU

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) sosiaalipoliittisilla osa-alueilla (153–155 artikla) järjestettävät kuulemiset ja mahdolliset sopimusneuvottelut

Keitä EU:n työmarkkinaosapuolet ovat?

USEITA ALOJA EDUSTAVAT TYÖMARKKINAOSAPUOLET

Monialaiseen työmarkkinavuoropuheluun osallistuvat järjestöt, jotka edustavat niin yksityisen kuin julkisen sektorin työnantajia ja työntekijöitä, pieniä ja keskisuuria yrityksiä (pk-yrityksiä) sekä koulutettuja ja ylempiä toimihenkilöitä.

Monialaiset yleisjärjestöt:

- BusinessEurope
- Julkisten työnantajien ja julkisten yritysten eurooppalainen keskus (CEEP)
- Euroopan ammatillinen yhteisjärjestö (EAY)

Tiettyyn kategoriaan kuuluvia työntekijöitä tai yrityksiä edustavat monialaiset järjestöt:

- Käsityöläisyyden ja pienten ja keskisuurten yritysten eurooppalainen liitto (UEAPME)
- Koulutettujen ryhmien ja ylempien toimihenkilöiden neuvottelukunta (Eurocadres)
- Euroopan ylempien toimihenkilöiden liitto (CEC)

Erityisjärjestöt:

- Euroopan kauppaja- ja teollisuuskamarien liitto (Eurochambres)

ALAKOHTAISET TYÖMARKKINAOSAPUOLET

Noin 80 eurooppalaista alakohtaista järjestöä osallistuu omilla aloillaan käytävään työmarkkinavuoropuheluun.

Edustuksellisuus

Jotta järjestö voidaan hyväksyä eurooppalaisen työmarkkinavuoropuhelun osapuoleksi, sen on järjestäytyttävä EU:n tasolla ja kyettävä osallistumaan sekä kuulemisiin että sopimusneuvotteluihin. Järjestöjen on **edustettava** useaa EU:n jäsenvaltiota, ja niiden kansallisten jäsenten on oltava omissa maissaan käytävässä työmarkkinavuoropuhelussa tunnustettuja osapuolia.

SEUT 154–155 artiklassa tarkoitettujen edustuksellisten etujärjestöjen on täytettävä seuraavat vaatimukset:

- niiden on edustettava useita aloja tai tiettyjä aloja tai ryhmiä, ja niiden on oltava järjestäytyneitä EU:n tasolla
- niiden on muodostuttava useaa jäsenvaltiota edustavista järjestöistä, jotka ovat tunnustettu ja olennainen osa jäsenvaltion työmarkkinaosapuolten rakenteita ja joilla on valtuudet neuvotella sopimuksista, ja
- niillä on oltava asiaankuuluvat rakenteet, jotta ne voivat osallistua tehokkaasti kuulemisprosessiin ⁽¹⁾.

Elin- ja työoloja koskevasta tutkimuksesta vastaava EU:n virasto Eurofound on vuoden 2006 jälkeen tehnyt yli 40 tutkimusta edustuksellisuudesta. Eurofound tarjoaa komissiolle tietoa, jota se tarvitsee arvioidakseen EU:n työmarkkinaosapuolten edustuksellisuutta.

(1) Komission päätös 98/500/EY, 20.5.1998.

Vuoropuhelutyypit

Euroopan unioni edistää työmarkkinavuoropuhelua. Kun EU:n tasolla toimivat työnantaja- ja työntekijäjärjestöt päättävät aloittaa virallisen vuoropuhelun, komissio tarjoaa sille rakenteen. Rakenteeseen kuuluu työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua edistävä monialainen neuvottelukomitea sekä 43 alakohtaista neuvottelukomiteaa. Alakohtaiset neuvottelukomiteat kattavat niinkin erilaiset elinkeinoalat kuin maatalous, pankkitoiminta, kauppa, siviili-ilmailu, rakentaminen, kemianteollisuus, koulutus, terveydenhuolto, hotelli- ja ravintolatoiminta sekä kuljetusala. Lisäksi ne edustavat useaa muuta alaa, joiden täydellinen luettelo on tämän esitteen sivulla 11.

Kahdenvälistä työmarkkinavuoropuhelua käydään EU:n tasolla työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen välillä. Vuoropuhelussa käsitellyt kysymykset voivat vaikuttaa joko koko elinkeinoelämään tai tiettyihin elinkeinoaloihin. Kahdenvälistä vuoropuhelua käydään edellä mainituissa komiteoissa, joissa Euroopan komissio toimii edesauttajana ja välittäjänä.

Kolmenvälisen työmarkkinavuoropuhelun yhteydessä työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen edustajat kokoontuvat EU:n toimielinten edustajien (Euroopan komission, Eurooppa-neuvoston ja EU:n neuvoston) kanssa kasvua ja työllisyyttä käsittelevään sosiaalialan kolmikantahuippukokoukseen, joka järjestetään kaksi kertaa vuodessa. Nämä osapuolet kokoontuvat myös säännöllisin väliajoin käydäkseen teknisen ja poliittisen tason keskusteluja makrotaloudesta, työllisyydestä, sosiaalisesta suojelusta ja koulutuksesta.

TIESITKÖ TÄMÄN?

Alakohtainen työmarkkinavuoropuhelu on laajentunut huomattavasti: 19 elinkeinoalasta vuonna 1999 aina 43 komiteaan vuonna 2016. Vuoropuhelun ansiosta on myös laadittu kuusi puitesopimusta, jotka on pantu täytäntöön direktiiveillä (ja jotka koskevat esimerkiksi meriliikennettä, raideliikennettä, siviili-ilmailua, terveydenhuoltoa sekä sisävesiliikennettä). Komiteoiden työ perustuu työmarkkinaosapuolten sopimiin työohjelmiin.

Eurooppalaisen työmarkkinavuoropuhelun foorumit

- **Sosiaalialan kolmikantahuippukokous** kokoontuu huipputasolla (puheenjohtajatasolla) ja liittyy läheisesti Eurooppa-neuvoston päätöksentekoprosessiin, joten se on tärkein työmarkkinaosapuolten kanssa neuvotteleva poliittinen foorumi. Koska kolmikantahuippukokous järjestetään ennen Eurooppa-neuvoston maalisi- ja lokakuun kokouksia, se tarjoaa ensiarvoisen tilaisuuden keskustella talous- ja sosiaalipoliittisista kysymyksistä, joita valtion- tai hallitusten päämiehet käsittelevät myöhemmissä kokouksissaan.
- **Makrotaloudellinen vuoropuhelu** on korkean tason (ministeritason) foorumi, jossa neuvosto, komissio, Euroopan keskuspankki ja työmarkkinaosapuolet vaihtavat näkemyksiään. Tämä vuoropuhelu käynnistettiin Eurooppa-neuvoston Kölnin kokouksessa kesäkuussa 1999. Vuoropuhelun tavoitteena on edistää EU:n makrotalousjärjestelmän kasvua ja vakautta.
- **Työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua edistävä (monialainen) neuvottelukomitea** on EU:n monialaisen kahdenvälisen työmarkkinavuoropuhelun tärkein foorumi.
- **Työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua edistävät alakohtaiset neuvottelukomiteat** tarjoavat foorumin, jolla voidaan käsitellä tietyillä aloilla tehtäviä sosiaalipoliittisia ehdotuksia ja neuvotella niistä.
- **Yhdysfoorumi** helpottaa EU:n kaikkien työmarkkinajärjestöjen ja komission välistä tietojenvaihtoa.
- Neuvontakomiteat
- Työmarkkinaosapuolten seminaarit ja yhteishankkeet

TIESITKÖ TÄMÄN?

EU-sopimuksen mukaisesti työmarkkinaosapuolet voivat suoraan muovata työmarkkinasuhteita kaikkialla EU:ssa tekemällä EU:n tasolla sovellettavia sopimuksia.

Miten työmarkkinaosapuolten vuoropuhelu toimii?

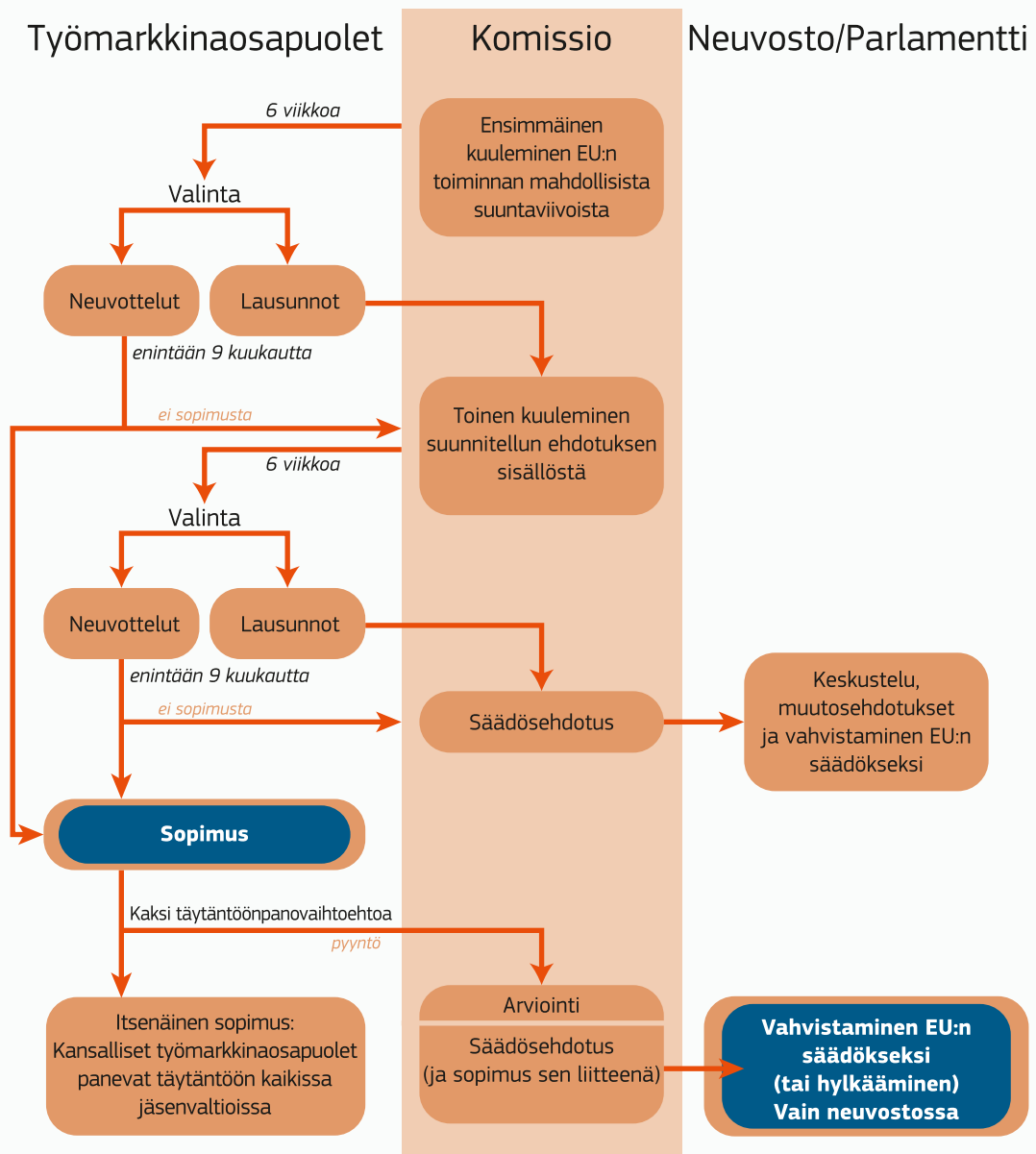
Työmarkkinaosapuolet tuntevat EU:n työpaikkojen todellisuuden. Ne ymmärtävät työntekijöiden ja yrittäjien tarpeita ja ajavat heidän etujaan. Kun työmarkkinaosapuolet otetaan mukaan EU:n tasolla käytävään vuoropuheluun, voidaan varmistaa, että niille tärkeät kysymykset huomioidaan EU:n tason aloitteissa. Työmarkkinaosapuolilla onkin keskeinen rooli EU:n sosiaalipoliittikan kehittämisessä ja eurooppalaisten sosiaalisten standardien määrittelyssä. Työmarkkinavuoropuhelu vaikuttaa työmarkkinoiden ja työn organisointiin ja auttaa lisäksi vauhdittamaan talouskasvua, luomaan uusia työpaikkoja ja varmistamaan oikeudenmukaisen kohtelun työpaikoilla. Siksi Euroopan komission onkin tärkeää tukea ja edistää työmarkkinavuoropuhelua.

Työmarkkinaosapuolten perustehtävä sosiaalipoliittisen lainsäädännön muotoilussa määritellään EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 152, 154 ja 155 artiklassa.

Oheisesta kaaviosta käy ilmi, että komissio kuulee työmarkkinaosapuolia ennen sosiaalipoliittisen ehdotuksen tekemistä. Ensin komissio pyytää näkemyksiä EU:n toiminnan mahdollisista suuntaviivoista ja sen jälkeen suunnitellun ehdotuksen sisällöstä, jos se pitää unionin toimintaa tarkoituksenmukaisena. Työmarkkinaosapuolet antavat kyseisestä asiasta komissiolle mahdollisesti vain lausunnon tai suosituksen. Ne voivat myös alkaa SEUT 155 artiklan nojalla itse neuvotella asiasta.

SEUT 155 artiklassa annetaan työmarkkinaosapuolille myös oikeus tehdä oma aloite neuvotteluista. Ne voivat soveltaa neuvotteluissa sovittuja sopimuksia joko itse koko EU:ssa tai sopimukset voidaan saattaa voimaan EU:n lainsäädännön välityksellä.

SEUT 154 ja 155 artiklaan perustuva kuulemis- ja neuvottelumenettely

Tuloksellista toimintaa

Työmarkkinaosapuolten vuoropuheluun kuuluvassa neuvottelumenettelyssä (SEUT 154–155 artikla) on saatu aikaan neljä monialaista sopimusta, jotka on pantu täytäntöön direktiiveillä:

- **Vanhempainvapaasta** joulukuussa 1995 tehdyssä puitesopimuksessa kaikille työntekijöille annetaan henkilökohtainen oikeus vähintään kolmen kuukauden vanhempainvapaaseen ennen kuin lapsi saavuttaa tietyn (kansallisesti määriteltävän) iän, joka voi olla enintään kahdeksan vuotta. Tätä oikeutta ei voida siirtää toiselle. Sopimuksessa annetaan työntekijöille myös oikeus poissaoloon pakottavien perhesyiden vuoksi. (Direktiivi 96/34/EY)
- Työmarkkinaosapuolet **tekivät vanhempainvapaata koskevaan sopimukseen tarkistuksia** kesäkuussa 2009. Muutoksilla muun muassa pidennettiin vanhempainvapaaoikeuden vähimmäiskesto kolmesta neljään kuukauteen työntekijää kohden ja säädettiin, että vähintään yhden kuukauden pituinen osuus vapaasta ei ole siirrettävissä toiselle vanhemmalle. (Direktiivi 2010/18/EU)
- **Osa-aikatyöstä** kesäkuussa 1997 tehdyssä puitesopimuksessa vahvistettiin periaate, jonka mukaan osa-aikatyöntekijöihin ei voida soveltaa vain työn osa-aikaisuuden vuoksi epäedullisempia työehtoja kuin vastaaviin kokoaikatyöntekijöihin. (Direktiivi 97/81/EY)
- **Määräaikaisesta työstä** maaliskuussa 1999 tehdyssä puitesopimuksessa asetettiin periaate, jonka mukaan määräaikaistyöntekijöihin ei voida soveltaa vain työsopimuksen määräaikaaisuuden vuoksi epäedullisempia työehtoja kuin työntekijöihin, joilla on toistaiseksi voimassa oleva työsopimus. (Direktiivi 1999/70/EY)

Direktiiveillä on pantu täytäntöön myös useita **alakohtaisia sopimuksia**. Niillä on esimerkiksi asetettu työaika rajoituksia liikenteen eri sektoreille (merenkulku, siviili-ilmailu, raideliikenne, sisävesiliikenne), saatettu voimaan merityötä koskeva yleissopimus ja ehkäisty terävien instrumenttien aiheuttamia tapaturmia terveydenhuoltoalalla.

EU:n tasolla käytävä työmarkkinavuoropuhelu voi johtaa myös **itsenäisiin sopimuksiin**. Tällöin työmarkkinaosapuolet laativat yleisen EU:n tasolla sovellettavan säännösten, joka velvoittaa kansalliset jäsenjärjestöt panemaan sopimuksen täytäntöön liikkeenjohtoon, työvoimaan ja jäsenvaltioihin sovellettavien kansallisten menettelyjen ja käytäntöjen mukaisesti. Tähän mennessä on tehty neljä itsenäistä monialaista sopimusta:

- **etätyö** (2002)
- **työkuorma** (2004)
- **työpaikkahäirintä ja työpaikkaväkivalta** (2007)
- **osallisuutta edistävät työmarkkinat** (2010)

Osallisuutta edistävät työmarkkinat: Useita aloja EU:n tasolla edustavat työmarkkinaosapuolet hyväksyivät vuonna 2010 yhteisen itsenäisen puitesopimuksen, jossa esitettiin keinoja lisätä osallisuutta työmarkkinoilla. Sopimuksessa esitetään tärkeimmät haasteet ja useita toimia, joihin työmarkkinaosapuolet voivat ryhtyä auttaakseen muita heikommassa asemassa olevia ihmisiä pääsemään työmarkkinoille sekä pysymään ja etenemään niillä. Sopimuksen tavoitteena on myös lisätä työnantajien ja työntekijöiden tietoisuutta osallisuutta edistävien työmarkkinoiden tuomista eduista.

Työpaikkaväkivallan ja työpaikkahäirinnän ehkäiseminen:

Tutkimukset osoittavat, että joka kahdeskymmenes työntekijä altistuu vuosittain kiusaamiselle ja/tai häirinnälle työpaikalla. Tämän tutkimustuloksen perusteella työnantaja- ja työntekijäjärjestöt tekivät vuonna 2007 sopimuksen nollatoleranssista työpaikoilla ilmenevää henkistä ja seksuaalista häirintää sekä fyysistä väkivaltaa vastaan. Sopimuksessa asetetaan eurooppalaisille yrityksille menettelyt tällaisten tapausten käsittelemiseksi.

Itsenäisiä sopimuksia on saatu aikaan myös alakohtaisella vuoropuhelulla (kuten vuonna 2004 tehty **sopimus** maiden rajat ylittäviä yhteentoimivuuspalveluja suorittavien veturinkuljettajien eurooppalaisesta lupakirjasta) ja monialaisella vuoropuhelulla (kuten vuonna 2006 tehty **sopimus** työntekijöiden työterveyden suojelusta kiteisen piidioksidin ja sitä sisältävien tuotteiden oikean käsittelyn ja käytön avulla).

Työmarkkinavuoropuhelun tulokset eivät kuitenkaan rajoitu lainsäädäntöön ja itsenäisiin sopimuksiin. Huomattava osa EU:n työmarkkinaosapuolten työstä koskee EU:n toimintapolitiikkojen seuranta ja sen varmistamista, että työmarkkinaosapuolten yhteinen ääni tulee kuulluksi niiden edustamia yrityksiä ja työntekijöitä hyödyttävällä tavalla. Eurooppalainen työmarkkinavuoropuhelu on johtanut myös erilaisiin yhteisjulkaisuihin ja yhteisiin menetelmiin, joilla tarjotaan poliittista ohjausta ja käytännön neuvoja jäsenjärjestöjen toimien tueksi.

Nuorisotyöllisyyden toimintapuitteet: Useita aloja EU:n tasolla edustavat työmarkkinaosapuolet allekirjoittivat kesäkuussa 2013 nuorisotyöllisyyden toimintapuitteet. Näin ne sitoutuivat edistämään ratkaisuja nuorisotyöllisyyden vähentämiseksi ja kehottivat kansallisia työmarkkinaosapuolia, viranomaisia ja muita sidosryhmiä toimimaan aktiivisesti tämän päämäärän saavuttamiseksi.

Uusi alku työmarkkinaosapuolten vuoropuhelulle

Työmarkkinavuoropuhelu on EU:n kilpailukyvyyn ja oikeudenmukaisuuden kannalta ensiarvoisen tärkeää. Talous on yleensä vahvempi ja vakaampi maissa, joissa työmarkkinavuoropuhelulla on pitkät perinteet, ja tällaiset maat ovat usein kilpailukyvyttään EU:n kärkeä.

Kuten tiedämme, työmarkkinavuoropuhelulla on tärkeä tehtävä, ja se vaikuttaa myönteisesti maan talouteen. Tämän päivän haasteena onkin tehostaa sen roolia EU:n kaikissa jäsenvaltioissa.

Vastatakseen tähän haasteeseen Euroopan komission puheenjohtaja Jean-Claude Juncker ilmoitti työmarkkinavuoropuhelun olevan uudessa alussa. Aloite käynnistettiin maaliskuussa 2015 järjestetyssä korkean tason konferenssissa, jossa työmarkkinaosapuolet ja komissio olivat yhtä mieltä siitä, että

- työmarkkinaosapuolten tiiviimpi osallistaminen EU-ohjausjaksoon
- toimissa on keskityttävä voimakkaammin kansallisten työmarkkinaosapuolten valmiuksien parantamiseen
- työmarkkinaosapuolet on otettava paremmin mukaan EU:n päätöksenteossa ja lainsäädännön valmistelussa
- työmarkkinaosapuolten sopimusten ja paremman sääntelyn agendan välistä yhteyttä on selkeytettävä.

Näissä asioissa ryhdyttiin toimiin pian konferenssin jälkeen, ja tarvittavat lisäerityistoimet saivat virallisen muodon 27. kesäkuuta 2016 annettussa yhteisessä julkilausumassa. Sen allekirjoittivat eurostaja työmarkkinavuoropuhelusta vastaava Euroopan komission varapuheenjohtaja Valdis Dombrovskis, työllisyys- ja sosiaaliasioista, osaamisesta ja työvoiman liikkuvuudesta vastaava komission jäsen Marianne Thyssen, useita aloja EU:n tasolla edustavat työmarkkinaosapuolet (EAY, BUSINESSEUROPE, UEAPME, CEEP) sekä Euroopan unionin neuvoston puheenjohtajamaa Alankomaat.

Yhteisessä julkilausumassa korostetaan eurooppalaisen työmarkkinavuoropuhelun perustavanlaatuisuutta merkitystä, sillä vuoropuhelu on tärkeä osa EU:n työllisyys- ja sosiaalipoliittista päätöksentekoa. Siinä myös määritellään toimet, joihin allekirjoittajien on ryhdyttävä, jotta EU:n ja jäsenvaltioiden tasolla käytävää työmarkkinavuoropuhelua voidaan vahvistaa entisestään. Julkilausumassa mainitaan lisäksi päätelmät, joita on tehty aiheesta ”Vahvan sosiaalisen vuoropuhelun elvyttäminen”. Työllisyys- ja sosiaaliasioista vastaavat EU:n jäsenvaltioiden ministerit hyväksyivät päätelmät kesäkuussa 2016.

Työmarkkinaosapuolet monialaisessa työmarkkinavuoropuhelussa

Euroopan ammatillinen yhteisjärjestö (EAY)	www.etuc.org
Euroopan elinkeinoelämän yhteistyöjärjestö (BusinessEurope)	www.businesseseurope.eu
Julkisten työnantajien ja julkisten yritysten eurooppalainen keskus (CEEP)	www.ceep.eu
Käsiteollisuuden ja pienten ja keskisuurten yritysten eurooppalainen liitto (UEAPME)	www.ueapme.com
Eurocadres (Koulutettujen ryhmien ja ylempien toimihenkilöiden neuvottelukunta) – osana EAY:n valtuuskuntaa	www.eurocadres.org
Euroopan ylempien toimihenkilöiden liitto (CEC) – osana EAY:n valtuuskuntaa	www.cec-managers.org

Työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua edistävät alakohtaiset neuvottelukomiteat

Luonnonvara-alat	Maatalous	Kaivannaisteollisuus	Merikalastus
Valmistusteollisuus	Kemianteollisuus	Rakentaminen	Sähkö
	Elintarvike- ja juomateollisuus	Jalkineet	Kalusteet
	Kaasu	Metalliteollisuus	Paperiteollisuus
	Laivanrakennus	Teräs	Sokeri
	Nahan parkitseminen ja valmistus	Tekstiilit ja vaatetus	Puunjalostus
Palvelualat	Audiovisuaaliala	Pankkitoiminta	Ateriapalvelut
	Valtionhallinnon virastot	Siviili-ilmailu	Kauppa
	Koulutus	Graafinen teollisuus	Hotelli- ja ravintola-ala
	Sairaalat	Teollinen puhdistus	Sisävesiliikenne
	Vakuutustoiminta	Yleisöesitykset	Paikallis- ja aluehallinto
	Merikuljetukset	Henkilökohtaiset palvelut	Satamatoiminta
	Postipalvelut	Yksityinen turva-ala	Ammattilaisjalkapallo
	Rautatiet	Maantiekuljetukset	Tietoliikenne
	Tietoliikenne		

MISTÄ EU:N JULKAISUJA SAA?

Maksuttomat julkaisut:

- yksi kappale:
EU Bookshopista (<http://bookshop.europa.eu>)
- enemmän kuin yksi kappale tai julisteet/kartat:
Euroopan unionin edustustoista (http://ec.europa.eu/represent_fi.htm),
muissa kuin EU-maissa sijaitsevista lähetystöistä (http://eeas.europa.eu/delegations/index_fi.htm),
ottamalla yhteyttä Europe Direct -palveluun (http://europa.eu/europedirect/index_fi.htm)
tai soittamalla 0080067891011 (maksuton numero koko EU:n alueella) (*).
(*) Saat pyytämäsi tiedot maksutta. Myös useimmat puhelut ovat maksuttomia, joskin jotkin operaattorit, puhelin kioskit tai hotellit voivat periä puheluista maksun.

Maksulliset julkaisut:

- EU Bookshopista (<http://bookshop.europa.eu>).

Euroopan sosiaalisen mallin olennaisena osana on kehittää ja vaalia työmarkkinavuoropuhelua, joka edistää ratkaisevalla tavalla kilpailukykyä ja oikeudenmukaisuutta sekä lisää vaurautta ja sosiaalista hyvinvointia. Euroopan komissio pyrkii kehittämään työmarkkinavuoropuhelua koko EU:ssa edistämällä EU:n toimielinten ja työmarkkinaosapuolten yhteistä "Uusi alku työmarkkinaosapuolten vuoropuhelulle" -aloitetta, jonka tarkoituksena on vahvistaa EU:n ja jäsenvaltioiden tasolla käytävää työmarkkinavuoropuhelua entisestään.

Lisätietoa työmarkkinavuoropuhelusta
<http://ec.europa.eu/social/socialdialogue>

#EUsocdia

Voit ladata julkaisujamme tai tilata niitä ilmaiseksi osoitteesta
<http://ec.europa.eu/social/publications>

Jos haluat uusinta tietoa työllisyys-, sosiaali- ja osallisuusasioiden pääosastosta,
tilaa ilmaiseksi e-uutiskirje Social Europe osoitteesta
<http://ec.europa.eu/social/e-newsletter>

<https://www.facebook.com/socialeurope>

https://twitter.com/EU_Social

